

A Kúria a ... felperesnek a dr. Szabó Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Baranya Megyei Bíróságon 14.G.21.040/2010. szám alatt indult, és a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.019/2012/6. számú ítéletével befejezett perében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes mint megrendelő, a felperes mint vállalkozó 2009. április 21-én vállalkozási szerződést kötött komplett bontási munka és térburkolat aljzatának elkészítésére ..., 55.000.000 forint + ÁFA összegű átalányár meghatározása mellett.

A munkavégzés közben bekövetkezett esőzések miatt a felperes az elbontott útpályák alatt a talajt 30-50 cm vastagságban kicserélte és a kiszedett talaj helyett darálékot tömörített. Ezt az építési naplóban jelezte, majd 2009. július 13-án tételes pótmunka elszámolást juttatott el az alpereshez, miszerint a 3.950 m²-en elvégzett talajcsere 17.380.000 forint értéket tett ki. Az építési munka 2009. augusztus 06-án elkészült, az 55.000.000 forint + ÁFA összegű vállalkozói díjat az alperes megfizette, a 2009. december 31-én 17.380.000 forint összegű pótmunkáról kiállított számlát azonban visszaküldte a felperesnek.

A felperes keresetében elsődlegesen 17.380.000 forint és járulékai vállalkozói díj megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az alperes módosított ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A felperes követelésével szemben 7.071.912 forint + ÁFA erejéig beszámítási igényként szavatossági kifogást terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Határozata indokai szerint a felperes által végzett talajcsere és az ezzel kapcsolatos tömörítési munka a szerződés részét képezte. A munkák során bekövetkezett nagy mennyiségű csapadék az altalajt eliszaposította, ami miatt a felperesnek talajcserét kellett végeznie, de ahhoz, hogy a szerződés tárgya a rendeltetésszerű

használatra alkalmas legyen e munkák elvégzése műszakilag szükséges volt, ezért ennek költségeit a szerződés szerint a felperes az alperesre nem háríthatja át. Az elsőfokú bíróság nem látott lehetőséget az annak megállapítására irányuló kereset teljesítésére, hogy a felperes által elvégzett munka pótmunkának minősül, és a kereset elutasítása miatt nem foglalkozott érdemben az alperes beszámítási kifogásával.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.222.500 forintot és ennek késedelmi kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A tényállást kiegészítve megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a talajcsere szükségessége a felperes érdekkörében merült fel, és nem vette figyelembe, hogy az alperes nevében eljáró ... elismerte az ágyazatcsere elvégzését és azt is, hogy ez a munka a szerződésben nem szerepelt. A 2010. február 10-én kelt levelében az alperes továbbá elismerte azt, hogy a talajcserével kapcsolatos munka elvégzéséért a felperest ellenszolgáltatás illeti meg, és ennek összegét 4.222.500 forintban határozta meg. A jogerős ítélet értelmében a kihallgatott tanúk vallomása nem bizonyítja, hogy a talajcsere a szerződés része, illetve a szerződésszerű teljesítéshez szükséges olyan szolgáltatás volt, amelyet a felperes a szerződésben meghatározott díjért köteles nyújtani. Ezért megállapította, hogy a talajcserével a felperes az alperesnek olyan szolgáltatást nyújtott, amelyre az eredeti szerződés nem terjedt ki, és a felek közötti jogviszony a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak megfelelő alkalmazásával rendezhető (XXXII. sz. Polgári Elvi Döntés). A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban nem volt megállapítható, hogy az elismertnél (Ptk. 242. § (1) bekezdés) a felperes magasabb összegű díjra jogosult.

A beszámítási kifogást a másodfokú bíróság a Ptk. 316. § (1) bekezdése alapján azért találta megalapozatlannak, mert az alperesnek az állítása szerinti hibát már a szolgáltatás átvételekor fel kellett volna ismernie. Az építési napló szerint 2009. augusztus 06-án a szolgáltatást jogfenntartó nyilatkozatot tétele nélkül átvette, ezért a felperes szerződésszegésére hivatkozva igényt utóbb már nem érvényesíthet.

Az alperes a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben annak hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen új határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Érvelése értelmében a másodfokú bíróság a kereseti illetve fellebbezési kérelmen túlterjeszkedett, mivel marasztalásra irányuló kereseti kérelem hiányában kötelezte 4.222.500 forint és járulékai megfizetésére. A másodfokú bíróság ítélete véleménye szerint azért is jogszabálysértő, mert a Ptk. 242. § (1) bekezdésében rögzített

feltételek hiányában állapította meg, hogy ... munkavállaló 4.222.500 forint erejéig tartozáselismerő nyilatkozatot tett. A 2010. február 10-én kelt levél ugyanis nem értékelhető tartozáselismerő nyilatkozatnak. ... projektvezetőként a vállalkozási szerződés 32/a. pontja alapján kizárólag teljesítésigazolás kiállítására, valamint építési napló vezetésére volt jogosult, és a tartozáselismerő nyilatkozat érvényesen csak írásban közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan (Ptk. 218. § (2) bekezdés, Pp. 195-196. §) tehető meg.

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a vállalkozási szerződés 8. és 9. pontjai figyelmen kívül hagyásával jutott arra a megállapításra, hogy az ágyazatcsere az ő érdekkörében merült fel. Szerinte a felperes mulasztásával okozati összefüggésben felmerült munka olyan többletmunka volt, amelynek elvégzésére a felperes volt köteles, és erre a vállalási ár nyújtott fedezetet.

A beszámítási kifogása elutasítása kapcsán előadta, hogy a Ptk. 316. § (1) bekezdése az igényérvényesítés (keresetindítás) jogát köti jogfenntartáshoz, ez nem zárja ki a szavatossági igénye kifogásként történő érvényesítésének lehetőségét a perben.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A fizetési meghagyás kibocsátásával indult, majd az alperes ellentmondásával perré alakult eljárásban a felperes kérelme az alperes marasztalására irányult, miszerint 17.380.000 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kérte a kötelezését a Ptk. 402. §-a, másodlagosan a Ptk. 361. § (1) bekezdése, illetve a 486. § (2)-(3) bekezdései alapján. A felperes az elsőfokú bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezésében a keresetét elutasító döntést sérelmezte, kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének megfelelő döntés meghozatalát. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott eljárási szabálysértés tehát nem történt, a másodfokú bíróság a felperes fellebbezési kérelmén nem terjeszkedett túl, az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között változtatta meg, így az eljárása és a határozata megfelel a Pp. 253. § (3) bekezdésében foglaltaknak.

Nem volt vitás a perben, hogy a vállalkozási szerződés teljesítése során a nagy arányú esőzések miatt az elbontott útpályák alatt 30-50 cm vastagságban a talajt ki kellett cserélni. A másodfokú bíróság - utalva a bírósági gyakorlatra (XXXII. számú PED) - az

eset körülményeinek helyes értékelésével, jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a talajcsere kapcsán a felperes olyan szolgáltatást nyújtott az alperes részére, amelyre a szerződés nem terjedt ki, ezért a már teljesített vállalkozói díjon felül további díj illeti meg. A döntése meghozatalánál az alperes hivatkozásával szemben nem értékelte tévesen a rendelkezésre álló adatokat, és a felek közötti szerződés rendelkezéseit (Pp. 206. § (1) bekezdés). Az alperes a fizetési meghagyás ellen benyújtott ellentmondásában, és a kereseti kérelemre vonatkozóan előterjesztett ellenkérelmében pótmunkának tekintette a felperes által elvégzett talajcserét, és ennek értékét 4.222.500 forintban fogadta el a felperes 17.380.000 forint összegű igényével szemben.

Az alperes a fenti nyilatkozatát az eljárás során megváltoztatta, a megváltoztatott álláspontját a per adatai azonban nem támasztják alá. Az alperes nevében eljáró ... a felpereshez intézett 2010. február 10-én kelt - a jelen eljárást megelőzően írt - levelében 4.222.500 forint erejéig elismerte a felperes követelését. A másodfokú bíróság helyesen értékelte ezt a levelet, a döntése nem sérti a Ptk. 242. § (1) bekezdésében foglaltakat, mivel a másodfokú bíróság nem ezen rendelkezés alapján marasztalta az alperest. A jogerős ítélet indokolásából kitűnően a másodfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság XXXIII. számú Polgári Elvi Döntésének b) pontja értelmében a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak megfelelő alkalmazásával végezte el a felek közötti elszámolást. A másodfokú bíróság csupán annyiban tulajdonított jelentőséget az alperes „tartozás-elismerésének”, hogy a felperes ennél magasabb összegű díjra nem jogosult.

A beszámítási kifogás jogalapjának és összegének a bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte.

A másodfokú bíróság által alkalmazott szabály, a Ptk. 316. § (1) bekezdése alapján azonban, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. Jogfenntartó nyilatkozat hiányában kifogásként sem érvényesítheti a későbbiekben a szavatossági jogait.

Az alperes azt állította a perben, hogy a felperes hibásan teljesített, mert az aljzat nem volt egyenletes. Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy ezt a hibát az alperesnek a szolgáltatás átvételekor fel kellett ismernie. Az alperes azonban jogfenntartás nélkül elfogadta a felperes teljesítését, ezért a Ptk. 316. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság megalapozottan utasította el az alperes beszámítási kifogását.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a másodfokú bíróság a felperes által elvégzett perbeli munkát indokoltan, jogszabálysértés nélkül fogadta el pótmunkaként, és az alperes beszámítási kifogásának alaptalansága folytán helytállóan

marasztalta az alperest.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárásban a felperesnek igazolt költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2013. május 09.

*Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Rédei Anna s.k. előadó
bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró*